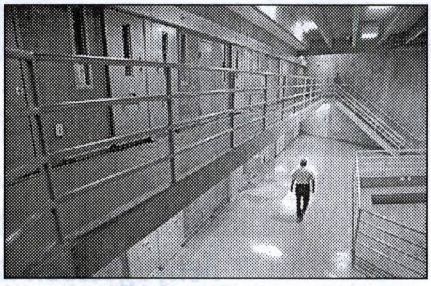
Király Klára

Hírek a börtönvilágból

Mobiltelefonok visszaszorítása jogi eszközökkel

Kalifornia államban egyre nagyobb méreteket ölt a mobiltelefon-használat a büntetés-végrehajtási intézetekben. A börtönigazgatóság azon a véleményen van, hogy az elítéltek a rádiótelefonok segítségével újabb bűncselekményeket szervezhetnek meg, vagy kábítószert, valamint újabb mobiltelefont csempészhetnek be az intézetbe.

A statisztikák szerint több mint 300 ezer elítéltről kell gondoskodni Kalifornia állam területén. A maximális biztonsági fokozatú **New Folsom** nagyrészt erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt elítélt személyeket tart fogva. Az épület látszólag teljes izolációt biztosít, mégsem lehet elkerülni a telefonok beszivárgását. Az utóbbi hat hónapban több, mint 20 mobiltelefont foglaltak le a biztonsági ellenőrzések során. A büntetések sem tartják vissza a fogvatartottakat attól, hogy pótolják az elkobzott telefonokat. A kaliforniai büntetés-végrehajtásért felelős minisztérium nyomoztatni kezdett a fegyelemsértések ügyében. Kiderült, hogy az elítéltek többnyire csak arra használják a mobilokat, hogy egymással beszéljenek, vagy képeket és sms-eket küldjenek át a másik cellába. A börtönszemélyzet szerint azonban komolyabb a helyzet, mivel az ártalmatlannak tűnő csevegések mellett egyre gyakrabban fordulnak elő a mobiltelefonokkal megszervezett szökési kísérletek is.

A kaliforniai büntetés-végrehajtásért felelős minisztérium egyetlen megoldást lát a telefonok használatának háttérbe szorítására. Álláspontja szerint csak a jogszabályok szigorítása vezethet eredményre. Colorado államban például komoly vétségnek számít, ha a fogvatartottat mobiltelefon tartáson kapják rajta. Egyelőre Kaliforniában a mobilok használata csak néhány privilégium elvesztését vonja maga után, vagy esetleg a magaviselet értékelésénél jelenik meg hátrányként. A lefolytatott nyomozás során eddig még nem találtak bizonyítékot arra, hogy a fogvatartottak a telefonok becsempészéséhez a börtönszemélyzettől kapnának segítséget.

Forrás: Cell phones in prisons by Tom Lusaka. California Sun, 2006. 01. 04.

Kábítószer-függőket kezelő egység Illinois államban

Illinois állam kormányzója bejelentette, hogy új methamphetemin részleggel bővül ki az East St. Louis büntetés-végrehajtási intézet kábítószer-függőket kezelő egysége. Hasonló kezdeményezésre kerül majd sor a Southwestern Illinois Büntető Központban is, ahol 200 főnek nyújtanak ellátást.

A 667 főt fogvatartó East St. Louis intézetben 1995 óta folyik a drogbetegek kezelése, de az államban itt került sor először a methamphetemin részleg kialakítására.

Forrás: Illinois's first prison meth unit open in E. St Louis by Kevin McDermott. Post-dispatch Springfield Bureau, 2006. 01. 05.

Namíbiában meghiúsult az óvszerek szétosztása

Az AIDS aktivisták elégedetlenségüknek adtak hangot, amikor kiderült, hogy a kormány felfüggesztette az óvszerek szétosztását a namíbiai büntetés-végrehajtási intézetekben. A döntést azzal indokolták, hogy az 1977. évi Büntető Törvénykönyv értelmében az azonos neműek közötti szexuális kapcsolat büntetendő.

Az eset kapcsán a Büntetés-végrehajtási Szolgálat volt vezetője is megszólalt, aki szerint időszerű lenne a változtatás, mivel a büntetés-végrehajtási intézetekben mindennapos a fogvatartottak közötti szexuális kapcsolat és a nemi erőszak is.

A helyzet figyelmen kívül hagyása csak azt eredményezheti, hogy növekedni fog a HIV pozitív betegek száma. Ez pedig sem az intézet lakóinak, sem pedig a kinti társadalomnak nem kedvez.

Forrás: Prison HIV prevention hindered by discriminating law by N. Mbuwne. Africa Daily News, 2005. 01. 09.

Fenyegetések az interneten keresztül

A bűncselekmények áldozatai több alkalommal is jelezték elégedetlenségüket a Nyugat-Ausztráliai Börtön Szolgálatnak, mivel az elítéltek e-mailben zaklatják őket. A probléma karácsony környékén fokozódott, mivel sok elítélt küldött karácsonyi „üdvözletet" korábbi áldozatának.

A szolgálat igazgatója elmondta, hogy a fent említett sérelmek kiküszöbölésére már működik egy e-maileket figyelő program, amely kiszűri az áldozatok nevét és címét, és nem engedi a levelek továbbítását számunkra az interneten keresztül. Az óvintézkedések ellenére sem lehet minden sértettet megvédeni, hiszen az elítéltek nagyon találékonyak, és rendszeresen megkerülik az ellenőrzés alatt tartott levelező rendszert.

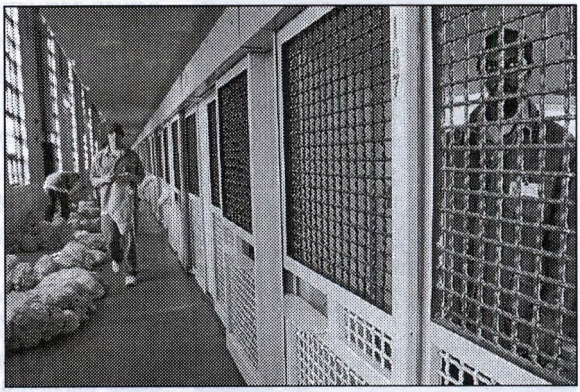
Az Ausztrál Börtönügyi Szövetség úgy gondolja, hogy meg kellene büntetni azokat az elítélteket, akik az internetet az áldozatok fenyegetésére használják. Erre azonban jelenleg nincsen lehetőség, ezért szükség lenne súlyosabb szankció kilátásba helyezésére és egy új jogszabály hatályba léptetésére is.

Forrás: Mails to the victims by Doug Bindell. Australian News, 2006. 01. 10.

Külön szárny a homoszexuális elítélteknek

Rövid működés után bezárták azokat a New Yorkhoz tartozó **Rikers-szigeti börtönszárnyakat**, amelyeket az előzetes letartóztatásba helyezett homoszexuálisok és transzszexuálisok számára tartottak fenn.

A speciális részlegek életre hívásának az volt az eredeti célja, hogy a szexuális orientáltságuk miatt fenyegetettségben élő fogvatartottak védett környezetben legyenek elhelyezve.

Az emberi jogi aktivisták és a homoszexuálisok érdekvédelmi csoportjai nagy erővel támadták a döntést, és a diszkriminatív jellegű elhelyezés megszüntetését követelték. Kérésüket azzal indokolták, hogy a szexuális identitásuk miatt zaklatott fogvatartottak problémája már megoldódott, hiszen ezek a személyek kérhetik a magáncellában történő elhelyezést, vagy más intézetbe történő átszállítást.

Forrás: Closing jail dorm for gays by Elisabeth Nenetker. New York Times, 2005. 12. 28.

Rádiófrekvencián működő azonosító rendszer

A Virginia államban működő Marion Büntető és Kezelő Központban rádiófrekvenciával működő azonosító rendszert építettek ki, amely alkalmas a fogvatartottak nyomkövetésére. A hálózat felállítása 600 000 dollárba került.

A Marion intézet 230 főt tart fogva, akik mindannyian súlyosabb bűncselekmény elkövetése miatt töltik büntetésüket. A kísérleti program sikeres befejeződését követően több büntetés-végrehajtási intézet is alkalmazni fogja a fenti kezdeményezést.

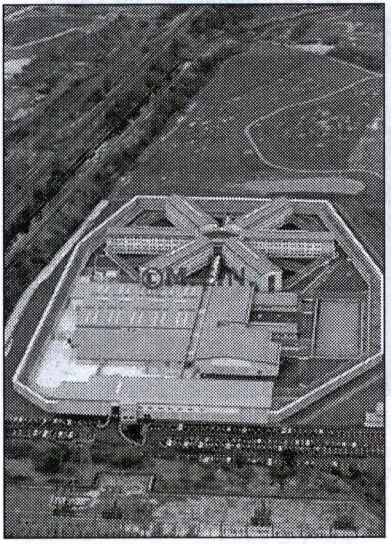
A Scottsdale székhelyű Alanco Technology cég kifejezetten börtönök számára tervezte a rendszert. Az elítéltek egy karpercet viselnek, amelyről egy speciális készülék segítségével olvashatók le az adatok. Hasonló módon működő azonosítókat tesztelnek Texasban és Oklahomában, de azokat az AirGate Technologies Inc. fejlesztette ki, és gyártja.

Forrás: Tracking system contract in Virginia prison by Ann Seal. Phoenix Business Journal, 2005. 12. 05.

A privát börtönök működésének nehézségei

Az Egyesült Királyság Börtön Szolgálata 2005-ben megvizsgálta néhány magán büntetés-végrehajtási intézet működési hatékonyságát. Komoly kifogások merültek fel a **Forest Bank** és a Rugbyhez közel található Rye Hill intézetekkel szemben. Forest Bankben virágzik a kábítószer csempészet és a testi sértés. Az ellenőrök látogatása alatt 130 fogvatartott volt magánzárkában elhelyezve.

A vizsgálatot vezető Anne Overs elmondta, hogy az Angliában és Walesben eddig meglátogatott 140 börtön közül ezen a helyen volt a legnagyobb a magáncellába zárt elítéltek száma. Az említett 130 fő nem fogadhatott látogatót sem, mivel feltételezhetően mindig a látogatási idő alatt jutottak hozzá nagyobb mennyiségű droghoz. Az 1013 főnek

helyet adó intézetben a börtönszemélyzet nagy részét az elítéltek megfélemlítették. A statisztikai jelentések szerint évente 25%-uk cserélődik ki, és keres magának más munkahelyet.

A fogvatartottak 40%-ának pozitív a kötelező drogtesztje, és az utóbbi hat hónapban 2500 alkalommal követettek el komolyabb fegyelemsértést. A testi sértések nemcsak az elítéltek között gyakoriak, a börtönlakók időnként a személyzet ellen fordulnak.

Ann Overs és társai csak az épület állapotával és a tisztasággal voltak megelégedve. Az intézet igazgatója úgy véli, hogy a problémák gyökerét az intézet életében időnként fellépő pénzzavar okozza.

Forrás: Problems in privat prisons by Richard Ford. The Times Online, 2005. 12. 27.

Ausztrál elítéltek munkája a bozóttűz után

Minden évben igénybe veszik ausztráliai elítélteket a bozóttüzek oltása és a keletkezett károk elhárítása során. Nyugat-Victoriában az elmúlt néhány hónapban az elégett fák összegyüjtésében, és a telkek határán álló kerítések megépítésében az Ararat büntetés-végrehajtási intézet önként jelentkező elítéltjei vettek részt.

A fogvatartottakat a bozóttüzek oltására tanfolyam keretében készítik fel, amely során megtanítják őket a tűz terjedését megfékezésére és a tűzoltásra. Kiképezik őket az emberek és az állatok megmentésére is. Az elítéltek eddigi munkájával és a magaviseletével az igazságügyi minisztérium nagyon elégedett.

Forrás: Prisoners help out in bushfire ravaged areas by Phil Koperberg. The Australian News, 2006. 01. 16.

High-tech börtön Hollandiában

A holland Lelystad büntetés-végrehajtási intézetben új high-tech felszerelést helyeztek el. A fogvatartottak börtönön belüli mozgása egy karperec segítségével nyomon követhető. Természetesen kamerákon keresztül továbbra is figyelhetők az elítéltek, kivételt jelentenek a hálók és a fürdőszobák.

Az elítéltek hat fős cellában kerülnek elhelyezésre, ahol minden reggel egy „érintő képernyős" monitoron kell jelezniük a napi programjukat. A fogvatartottak magukra főznek és mosnak, ezáltal a büntetés letöltése alatt sem veszítik el szabadságérzetüket.

A megfigyelő rendszer újítása az, hogy egy érzelem felismerő szoftver segítségével könnyebb megakadályozni a verekedéseket és a testi sértéseket. A cellákban elhelyezett mikrofon gyűjti be a hanganyagot, majd a számítógép folyamatos elemzést végez. Ha szükségessé válik a börtönszemélyzet közbeavatkozása, a program riadót jelez. A szakemberek sze-

rint az új rendszer működtetésével költséghatékonyabbá válhatnak az intézetek, mivel ily módon egy elítélt éjszakai felügyelete csak 125 dollárba kerül, míg a régi körülmények között ez 170 dollárt tett ki. Biztonsági okok miatt éjszaka zárva maradnak az ajtók.

Pieter Vleeming, az Európai Szervezet a Fogvatartottak Jogainak Védelméért egyik tagja óriási lehetőséget lát a kiépített új hálózatban. A fogvatartottak nagyobb nyugalommal tölthetik le a szabadságvesztés büntetésüket, csökkenni fog a stressz az intézetekben. Az önellátó rendszer pedig együtt jár az önfejlesztéssel is.

Forrás: High-tech prison to open in Netherlands by Toby Sterling. The Globe Technology, 2006. 01. 19.

Jóga a börtönökben

Az Egyesült Arab Emirátusokban található Dubai Központi Börtönben tíz napos jógatanfolyamot szerveztek az elítélteknek. A résztvevőknek naponta három órán át kellett különféle légzési- és tornagyakorlatokat végezniük. A börtön pszichológusa szerint a fenti kísérleti jellegű kezdeményezés segítségével az elítéltek megtanulnak uralkodni az érzelmeiken, és ezáltal a jövőben kevesebb stressz-oldó pirulára szorulnak majd.

A programot az Art of Living Foundation (Élet Művészete Alapítvány) finanszírozta. A harminckilenc résztvevőt véletlenszerűen választották ki az álmatlanságban szenvedő és a drogfüggő betegek közül. A börtön igazgatója elégedett az eddigi visszajelzésekkel. A tanfolyam vezetője azon az álláspontón van, hogy a jóga segít a fogvatartottak gondolkodásmódjának az átformálásában és a pozitív hozzáállás kialakításában.

Forrás: Yoga offers peace of mind for prisoners by Alia Al Theeb. The Gulf News, 2006. 02. 04.

Öregedő japán börtönpopuláció

A japán börtönpopuláció lassú öregedése figyelhető meg az utóbbi egy évtizedben. A büntetés-végrehajtási intézeteknek több helyen igazodniuk kellett a 60 év feletti fogvatartottak igényeihez úgy, hogy kapaszkodókat szereltek a fürdőkbe, valamint tolószék felhajtót alakítottak ki a lépcsőházban.

A 60 év feletti bűnelkövetők száma megháromszorozódott az utóbbi 10 év alatt, ezek fele első alkalommal követett el bűncselekményt. A rendelkezésre álló adatok értelmében 2004-ben 7381 főről lehet beszélni. Az igazságügyi minisztérium szóvivője elmondta, hogy a legtöbbjükön erős szellemi leépülés figyelhető meg, ezért borítékok lezárásán kívül nem lehet őket más munkára alkalmazni. Nagyon fáradékonyak, így naponta csak néhány órán át képesek dolgozni.

A szakértők azon a véleményen vannak, hogy a 60 év felettiek száma a jövőben is növekedni fog, mivel egyre több jövedelem nélküli idős ember él Japánban, akik a rokoni kapcsolatok hiánya miatt nem számíthatnak segítségre. Számukra az egyetlenegy megoldás a bűnözés, hiszen a börtönbüntetés kibúvót jelent az ellehetetlenülés alól. Sokan azért választják a börtönt, mivel képtelenek finanszírozni az elengedhetetlenül szükséges egészségügyi kezelésüket, egy büntetés-végrehajtási intézetbe menekülve azonban gondoskodásra és orvosi ellátásra számíthatnak.

Forrás: Japan's prison population is aging rapidly by Mari Yamaguchi. The Sun Times, 2006. 02. 07.

Fertőző betegségek a tadzsik börtönökben

Tadzsikisztánban a nem-kormányzati szervek (NGO-k) a büntetés-végrehajtási intézetek reformját sürgetik. A változtatások bevezetését a HIV/AIDS és a tuberkulózis nagy előfordulási aránya indokolja.

2005-ben 13000 elítéltből 90 halt meg valamilyen fertőző betegség következtében. 2005. január és november között 3700 főnél állapítottak meg tuberkulózist, ez 33 %-kal több, mint az előző évben. A büntetés-végrehajtási intézetekben a fő hangsúly a biztonságon van, majd ezt követi az összes többi igény teljesítése.

Néhány humanitárius szervezet – többek között a Baptista Egyház és a Svájci Együttműködési Hivatal – évek óta küzd a fogvatartottak jogainak növeléséért és a börtönök reformjáért.

Forrás: Health reform in Tajikistan's prison by F. Kim Silver. The Guardian, 2006. 02. 14.